СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLII. Ч. 143. Джерзи Сіти, Н. Дж., середа, 20 червня, 1934. VOL. XLII. No. 143. Jersey City, N. J., Wednesday, June 20, 1934. THREE CENTS.

КОНҐРЕС ЗАКІНЧИВ СВОЮ СЕСІЮ

УХВАЛЕНО ЗАКОН ПРО ЗАЛІЗНОДОРОЖНИХ РОБІТНИКІВ.

ВАШИНҐТОН.—Сімдесять третій конґрес скінчив свою сесію ухвалою кількох важливих законів. На останньому засіданню ухвалено закон про позички домовласникам для направи своїх будинків, для збудування нових домів та про асекурування морґеджів на доми й т. п. Ухвалено також видавати позички ощадно-позичковим товариствам, що дають позички на реальности.

Закон про банкротство фармерів дає право фармерам домагатися оцінки дійсної вартости їх власности, по якій вона може бути продана цілою, або частково на задоволення претенсій вірителів.

Закон про залізно-дорожне робітництво забороняє залізничим компаніям втручатися в юнійні справи робітництва, орґанізувати підприємцями юнії, чи змушувати робітництво вступати до небажаних для них юній, або забороняти орґанізувати свої робітничі юнії. Для розвязання непорозумінь між робітниками й залізницями буде зорґанізований спеціяльний національний комітет, який призначатиме посередників з представників залізниць для переговорів з робітниками, коли вони виставлять якісь свої домагання.

Ухвалено закон про надання права стейтам і містам, власникам американських портів домагатися установлювання в себе спеціяльної полоси, куди можна привозити чужоземний крам для продажу без мита. Звичайно мито буде платитися тоді, коли цей крам вивозитиметься за межі полоси. Цим способом Злучені Держави сподіваються збільшити свою зовнішню торговлю.

Всі ці закони тепер чекають затвердження президента Рузвелта, який щойно підписав закон про позички з федеральних фондів на збудування стейтових доріг.

АМЕРИКА ПРОТЕСТУЄ ПРОТИ НІМЕЦЬКОЇ МОРАТОРІЇ.

ВАШИНҐТОН. — Секретар стейту дав інструкції амбасадорови Злучених Держав у Берліні рішучо запротестувати перед німецьким урядом проти заведення ним мораторії на закордонні позички. Злучені Держави заявляють, що таке зарядження німецького уряду завдає велику шкоду Злученим Державам та її горожанам, що позичили свої гроші Німеччині.

Коли Німеччина не змінить свого рішення, то Злучені Держави будуть шукати способів, якими вони моглиб забезпечити свої інтереси й інтереси своїх горожан.

ФАВЛОІС ХОЧЕ ОТВЕРТОГО СУДУ.

ВАШИНҐТОН. — Не зважаючи на те, що сенатська слідча комісія над станом військової повітрової фльоти домається негайного усунення начальника цієї фльоти, ґенерала Фавлоіса, секретар війни не спішиться зі своїм рішенням. Він хоче докладно простудіювати звіт комісії, а потім подасть його на розгляд президентови Рузвелтови.

Ґенерал Фавлоіс обурений таємним розслідом комісії й хоче домагатися судового перегляду цілої справи. Ближчі співробітники ґенерала Фавлоіса також орубені тим, що комісія поробила ґенералови такі гострі закиди особистої натури.

ЦЕНЗУРА РАДІО-ПРОМОВ.

ВАШИНҐТОН. — Сенатор Шел домагається від сенату утворення спеціяльної комісії з чотирох сенаторів, яка має розслідити закиди видавця нюйорської ґазети „Геролд Трібюн", що федеральна радіова комісія установила цензуру промов на радіо. Власники радіових стацій не перечать цензурі, бо бояться стратити дозвіл на утримання своїх стацій. Так каже сенатор.

ЛІКАРІ ПРОТИ ЛІКАРЯ ЖИДА.

МОНТРЕАЛ (Канада). — У пятницю був призначений до французького шпиталю доктор, Жид Рабінович. На знак протесту проти цього призначення застрайкували всі 34 шпитальні лікарі католики. Їх підтримали ще 44 лікарі з чотирох інших шпиталів.

Тепер доктор Рабінович зрезиґнував зі своєї посади, а всі лікарі знову вернулися до праці у своїх шпиталях.

ЖИДИ ОХОРОНЯЮТЬ ГІТЛЄРІВСЬКОГО ЕМІСАРА.

БОСТОН (Масс.). — Двох Жидів-детективів з головної поліції призначено охороняти Ганфштайнґля, гітлєрівського представника, що приїхав до Злучених Держав. Завданням детективів є недопускати до протигітлєрівських демонстрацій та особистих нападів на Ганфштайнґля.

СТРАШНИЙ ВИБУХ ҐАЗОЛІНОВОГО ЗБІРНИКА.

ДЖЕЙМСТАВН (Н. Й.). — Ґазоліновий збірник 20,000 ґальонів компанії Ріджфілд Тіл вибух підчас пожежі. Згинули 3 особи, а 20 були тяжко попарені. Пізніше вибухли ще два збірники такої самої величини, але вже не було людських жертв.

ЖАХЛИВА ПОЖЕЖА НА ХОЛМЩИНІ.

В містечку Крилів на Холмщині через необережність з вогнем вибухла пожежа в хаті Василя Пінчала, а від неї сильний вітер почав перекидувати вогонь на сусідні будинки. В короткому часі вогонь охопив цілу західню частину містечка й знищив 39 домів і кількадесять господарських будинків. Підчас пожежі згоріла живцем одна жінка, а багато осіб, що ратували з вогню свій дорібок, сильно попеклися. Погорільці це здебільша Українці. Шкоди є більше, як на 300 тисяч злотих.

ПОЛІЦІЯНТ ЗАСТРІЛИВ АВАНТУРНИКА.

В Бориславі стрінув поліціянт Білінський гурток підпитих робітників, що зчинили між собою бійку. І хоч поліціянт намагався їх розігнати, вони билися дальше. В одній хвилині відомий у Бориславі авантурник Ю. Міськович кинувся на поліціянта і зранив його ножем у руку. Тоді Білінський стрілив і ранив Міськовича в живіт. Міськовича перевезено до лічниці в Дрогобичі, де він по переведенню операції помер.

ГОРЯТЬ ЛІСИ.

Цими днями занотовано кілька більших пожеж лісів. І так у Зеленій коло Надвірної вибухла в лісі пожежа і знищила 13 гектарів деревостану і 1,200 метрів опалового дерева. Крім цього згоріло 5 морґів молодняку і 14 морґів молодої соснини. — В лісі бар. Ґребля, в Гребенові коло Сколього, пожежа знищила 3 морґи ліса. Друга далеко більша пожежа вибухла теж у лісі Ґредля, в Коростові, і знищила 15 гектарів молодняку. — В Єленкові, пов. Коломия, пожежа знищила 2 морґи ліса, що був власністю Івана Луцика.

ПОМЕР ЧОЛОВІК, ЩО ПОВІСИВ 927 ОСІБ.

Недавно помер в одному селі недалеко Харкова кат Філіпов, що добув теж своєрідний рекорд. Філіпов був катом за царських часів, а по переворотї в Росії виконував дальше цю функцію у большевиків. Під кінець свойого життя Філіпов збожеволів і помер у жахливій нужді. Мабуть нерви, які були постійно напняті, відмовили Філіпову послуху. Філіпов залишив цікаві записки, з яких виходить, що він повісив 937 осіб.

БРАТ БРАТА ЗА ЗЕМЕЛЬКУ...

В селі Ярославичах, дубенського повіту, між братами Іваном і Федором Пахольчуками прийшло до суперечки на тлі поділу батьківської спадщини. Підчас суперечки Федір нагло виняв схований під блюзою „обріз" (втятий кріс) і стрілив у брата, але кріс не вистрілив. І тілки завдяки припадкови брат жие. Федора Пахольчука арештували.

ВІДДАЛИ ПО СМЕРТИ ЧЕСТЬ ЗА ВІДВАГУ.

В Кейп Тавн, полуднева Африка, надали почесну медалю за відвагу Реґіналдови Г. М. Ґреєви, який ратував товариша перед львом, бючи його кольбою ненабитого кріса. Ґрея очевидно лев розірвав. Почесну медалю вручили батькови погибшого Ґрея.

ЧОМУ СЛОВАКИ НЕ ГОЛОСУВАЛИ НА ПРЕЗИДЕНТА МАСАРИКА.

„Словак" помістив довшу статтю о. Глінки п. з. „Ми не голосували", в якій автор подає причини, чому Словаки не віддали своїх голосів підчас вибору президента Масарика. О. Глінка зазначує, що в 1920 р. Словаки на Національному Зібранні віддали свої голоси на проф. Масарика, сподіваючися, що през. Масарик виконає національні домагання Словаків, і тому, що держава була тоді в тяжкому положенні. „Підчас чергових виборів ми направили свою похибку і не голосували на проф. Масарика. Тимбільше не могли ми віддати на нього своїх голосів тепер, коли лютує національний гнет Словаків".

ВЕЛИКА ФІНАНСОВА ПАНАМА В ГРЕЦІЇ.

У митному уряді в пристані Пірей викрила цими днями скарбова влада великий фінансовий скандал. Як виявилося, багато купців ввозили через пристань Пірей з закордону ріжні товари, не оплачуючи мита, і тим наразили державний скарб на шкоду півтора мілярда драхм. У звязку з цією аферою поліція арештувала багато вищих митних урядовців з Пірея й Атен. В цілий скандал є вмішаних около 2,000 купців з ріжних бранж.

ЗАДУШИЛА ЧОЛОВІКА.

В Братишові, пов. Товмач, задушив хтось нічю селянина Василя Бойчука. Переведене у цій справі слідство устійнило, що Бойчука задушила його жінка Марія Бойчук з пімсти, що він зраджував її з сусідкою. Вбивницю арештовано.

ЖІНКИ ХОТЯТЬ БУТИ КАТАМИ.

Дотеперішнього державного ката на Мадярщині усунули дисциплінарним шляхом з того становища, тому багато осіб зачинають старатися за ту вільну посаду, хоч не оголошено ніякого конкурсу. Державним катом хотять бути представники ріжних суспільних кляс, навіть багато людей з вищими студіями і дипльомами. Найцікавіше, що навіть дві жінки зголосили свою кандидатуру на посаду ката. Одна з них є жінкою різника, друга була цирковою акробаткою.

ЗНОВУ ВЕЛИЧЕЗНІ ПОЖЕЖІ НА ПОЛІССІ.

В селі Річиця, пінського пов., з невідомої причини вибухла пожежа, внаслідок якої згоріли 13 хат і 74 господарських будинків. Жертвою вогню впало багато худоби. Загальні шкоди понад 27,000 зл.

Ще більша пожежа була в селі Острові тогож (пінського) повіту. Вночі повстала пожежа в хліві Максима Островського. Внаслідок сильного вітру вогонь перекинувся на сусідні забудування. Не помогла й ратункова акція кількох пожарних сторож. Протягом кількох годин вогонь знищив 45 домів, 45 стоділ, 56 хлівів і 30 шпихлірів. Шкоди заподіяно понад 20 тисяч зл. Підчас ратункової акції згинув 19-літній парубок, а 2 особи тяжко попеклися.

ГОСТРІ КАРИ ДЛЯ ДЕЗЕРТИРІВ.

Найвищий адміністраційний трибунал у Польщі видав рішення в справі позбавлення права горожанства тих, які здезертирували з війська. Н. А. Т. признав, що адміністраційні власти можуть позбавити права горожанства не лише самих дезертирів, але теж їх рідню (жінка і діти до 18 літ). Це може наступити тоді, коли члени родини помагали в дезерції.

БАТЬКИ ЗАЛИШАЮТЬ З НУЖДИ ДІТЕЙ НА ВУЛИЦЯХ ЛЬВОВА.

Нужда, що панує тепер між безробітними, примушує батьків дуже часто залишати своїх дітей на поталу долі. Не маючи змоги прохарчувати дітей, батьки залишають їх на вулиці, сподіваючися, що їх заберуть до міських захистів та будуть ними опікуватись. І так натраплено у Львові цими днями на кілька таких прикрих випадків. При вул. Кадецькій 30, коло дому сиріт, якась невідома жінка залишила 2-літнього хлопчика. При дитині знайдено карточку, що дитина зветься Збіґнев Кленович. На Стрілецькій площі знайдено покинені дві дівчинки: одну 4, а другу 2-літню. На вул. Кордецького, Савастіян Кіліян покинув на вулиці четверо дітей у віці від 1 до 6 літ. Дітей відставлено до міських дільницевих урядів.

ПОЛІЦАЙ ЗАСТРІЛИВ ОПРИШКА.

В Петрівці, пов. Кросно, стрінув поліцай відомого в тій околиці опришка, 35-літнього А. Мікулу. Побачивши поліцая, Мікула втік і сховався в лісі. Того самого дня поліцай стрінувся знову зовсім несподівано вдруге з Мікулою, який витягнув револьвер і хотів до нього стріляти. Одначе поліцай встиг скорше вистрілити з кріса до опришка й поранив його важко в живіт. Мікула впав без притомности на землю і по кількох хвилинах помер.

З ПОНУРОЇ ХРОНІКИ СЕЛА.

В Бориславцях, пов. Добромиль, вивязалася між сільськими парубками бійка на тлі особистих непорозумінь. В часі бійки 22-літній Михайло Двуліт пробив 19-літнього Михайла Плоховського ножем у груди так сильно, що він по двох годинах муки помер. — В Лунках коло Львова Михайло Лясота стрілив з утятого кріса за намовою свойого шваґра, Миколи Свица, до К. Макуха крізь вікно і поранив його важко в живіт. Свища й Лясоту арештувала поліція. Причиною намаганого вбивства були ворогування Макуха зі Свищем через спір за межу.

ДИРЕКТОР — ДЕФРАВДАНТ.

У Львові в VII ґімназії, при вул. Сокола, припинили в урядуванню директора тоїж ґімназії, Артура Копача. Перед кількома днями перевела окрема комісія візитацію ґімназії, підчас якої викрито ріжні грошеві зловживання на суму більше як 5 тисяч злотих. Польська преса подає, що дир. Копач мав уже подібні фінансові „неточности", але справа пізніще якось виясниласе.

ВЖЕ ВИДАНО В ПОЛЬЩІ ДЕКРЕТ ПРОТИ РАДИКАЛЬНИХ ЕЛЄМЕНТІВ

ВАРШАВА (Польща). — Уряд проголосив розпорядок, яким увів в життя три концентраційні табори, котрі в Польщі будуть називатися „ізоляційними". Розпорядок підписав президент Мосціцький разом з усіми міністрами. Згідно з тим розпорядком можна тепер держати в ізоляційних таборах три місяці кожду людину, підозрілу в радикальних поглядах, яка загрожує публичному спокоєви.

Премієр Козловський заявив, що уряд не спочине доти, доки не будуть покарані всі ті, що в якийнебудь спосіб завинили вбивство міністра Перацького. Відповідатимуть за те й ті, що витворили в Польщі таку атмосферу, що таке вбивство стало можливістю. З того заключають, що уряд звернеться тепер з дуже гострими мірами і проти польської фашистівської партії, названої народньо-радикальною. Вже арештовано до 500 членів цеї партії, а в самій Варшаві понад 100, разом з лідером партії, Яном Мосдорфом.

ТІЛО ПЕРАЦЬКОГО ВИСЛАНО ДО ГАЛИЧИНИ.

ВАРШАВА. — Вбитому міністрови Перацькому справлено похорон, якого ще Варшава не бачила. Сотки тисяч взяли участь у похороні, або йому приглядалися. Перацького ховали як героя, а уряд наділив його по смерти найвищою державною відзнакою „Білого Орла".

По відправах у костелі відвезено домовину на залізничий двірець, звідки відставлять її до Нового Санча в Галичині. На двірці заявив премієр Козловський, що вбивники нарушили честь Польщі. Всі, що оправдували терор, викликали анархію та довели до того вбивства, будуть тепер за те відповідати.

ЧОМУ АРЕШТОВАНО МОСДОРФА?

ВАРШАВА. — Поліція ствердила, що на годину перед убивством міністра Перацького намагався порозумітись телефонічно з міністром Ян Мосдорф, лідер польських наців. Та йому відповіли, що Перацький є на конференції. Тоді Мосдорф відповів: „Готово вже бути потім запізно".

МОСКВА НАСТАНОВИЛА НОВИХ АКАДЕМІКІВ.

МОСКВА. — Совітська урядова ґазета „Правда" подає, що на травневій сесії Всеукраїнської Академії Наук вибрано таких нових академіків:

З біольоґії й медицини: професори Агол, Воробєв, Ющенко, Стороженко й аґроном Лисенко. З фізики і хемії, техніки і математики: Шмідт, начальник експедиції „Челюскина" проф. Луйпунський і Супруненко. Президентом Академії став Богомолець, а невідмінним секретарем новий академік, Агол.

ЗАЧИНАЮТЬ СЕБЕ ПІЗНАВАТИ.

МОСКВА. — Совітський науковий журнал „Техніка" подав за правду шутку, передану німецьким журналом зприводу першого квітня. З того приводу зчинилася дискусія про вартість совітської преси. Дискутують головно три найбільші совітські ґазети: „Правда", „Ізвєстія" і „За Індустріялізацію". Одна одній доказує, що вона чорта варта, „Ізвєстія" прямо твердять, що „Правда" це безграмотна ґазета.

ПОСУХА В ФРАНЦІЇ.

ПАРИЖ. — В цілій Франції панує від кількох тижнів велика посуха, яка готова спричинити дійсну катастрофу. В багатьох околицях нема води до пиття.

РОЗВЯЗУЮТЬ ЗАГАДОЧНЕ ВБИВСТВО.

ЛОНДОН. — Дітройт, Ню Йорк, Відень і Лондон працюють над розвязкою зникнення американської адвокатки, Аґнеси Тоферсон, з якою одружився югославський капітан Подержай, і то 10 місяців по тім, як одружився в Лондоні з місіс Феранд. Тепер лондонська поліція знайшла на залізничій стації валізку, в якій був тулуб тіла жінки, вбитої тому яких два тижні. Тіло було без голови рук і ніг. Догадуються, що це є тіло зникнутої Аґнеси Тоферсон.

МАКЕДОНСЬКІ РЕВОЛЮЦІОНЕРИ В ГОРАХ.

СОФІЯ (Болгарія). — Болгарський уряд далі продовжає нагінку проти македонських революціонерів, котрих останки скрилися в горах і там зводять боротьбу з військовими відділами, котрі хочуть їх роззброїти і схопити. З літака кинено між них летючки, які взивають їх в імени уряду залишити революційну акцію.

В НІМЕЧЧИНІ ЗАНОСИТЬСЯ НА СИЛЬНЕ ТЕРТЯ.

БЕРЛІН. — Виявляється, що в рядах наців приходить тепер до дуже сильної сутички між двома фракціями: радикальною і консервативною. Ту останню заступає заступник канцлера фон Папен, за яким стоїть президент Гінденбурґ. Дійшло до того, що Ґебельс, міністер пропаґанди, не дозволив ґазетам друкувати промову Папена про свободу слова.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.
За оголошення редакція не відповідає.
За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союза: BErgen 4-1016.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ЯГАЙЛОНСЬКА МРІЯ

Лондонський кореспондент „Ню Йорк Таймсу" застановляється над намірами заграничної політики Польщі. Каже, що навіть старі европейські дипломати не знають, куди Польща ступає, до чого прямує. Найбільше дивує світ те, що Польща ввійшла в тісні звязки з Німеччиною, та що забезпечила себе теж з боку совітів, повівши ту політику самостійно, не питаючися своєї дотеперішньої опікунки, Франції. З того заключають, що Пілсудський рішився поступати самостійно, а силу Польщі будувати на власних силах, заключаючи такі договори, які забезпечають Польщі спокій. А того спокою треба Пілсудському на те, щоби він міг сповнити давню польську історичну місію: ще раз здійснити Ягайлонську ідею, себто в першу чергу довести до злуки Литви з Польщею. Щоби це осягнути, він довів до того, що Литва є тепер цілком ізольована. Німеччина не є з нею на добрій стопі через Мемель, а Совіти виразно вже заявили, що не будуть боронити далі литовських прав до Вильна. Таке положення змусить, по думці лондонського кореспондента, Литву зблизитися до Польщі. І на це жде маршалок Пілсудський, а як воно не станеться з боку Литви, то надіються, що в короткому часі сам Пілсудський простягне Литві руку до згоди і предложить навіть вигідні умови польсько-литовської унії. Кажеться далі в лондонськім дописі, що хто тільки трохи визнається на мріях Пілсудського, той розуміє, що він вважає злуку Польщі з Литвою солідним забезпеченням для Польщі її впливового становища в новій Европі. І цей пункт, пише далі кореспондент, треба мати на увазі, коли хто хоче визнаватися в польській заграничній політиці.

Читаючи ті спостереження, зроблені в Лондоні, не можна не признати, що там незле орієнтуються в плянах Пілсудського. Стара концепція про „одну Молитву — Русь, Польщу і Литву" була й далі є в голові Пілсудського. З „Русю" йому не повезло, бо не вдався похід на Київ. Але всежтаки Польща загарбала величезні простори української землі. І не позбулася мрії про Польщу з Києвом і Одесою, про Польщу від Балтику до Чорного моря.

Лондонський кореспондент є тої думки, що таки Литві з Польщею буде найліпше. Ось так, як Шотляндцям ще найліпше бути з Англією. Та якби Польща була Англією, а не Польщею, то можливо, що таке порівнання булоб щасливе. А так історія могла Литву навчити тільки одного: що Ягайлонська ідея є для Литви такою смертю, якою була і для українського народу. Тому, коли настав щасливий час відродження литовського й українського народу, то в інтересі того відродження не можна допустити ще раз до відродження Ягайлонської концепції, яка є гробом української й литовської ідеї.

О. Сновида.

ГНИТТЯ В КОМУНІСТИЧНІЙ ПАРТІЇ

Компартія російська знову переходить чистку. Воно ніби й добре. Кожда народня „еліта", кожда правляча верства повинна підтримувати серед себе дисципліну, безоглядність у поступованню, характер, вірність доктрині і т. ін. Але звичайно такі речі осягаються випробуванням кождої одиниці, яка хоче проникнути в число тої еліти перед її приняттям в ту правлячу верству, а не безнастанним вичищуванням тих, що вже зісталися до еліти допущені. Бо інакше насуваються дві думки: або еліта (в даним випадку компартія) приймає в свої ряди чорт зна який матерял, або мусить брати когонебудь, бо не має країна відповідного елементу, щоби заняти місце в правлячій верстві.

Так, здається, мається річ і в комуністичній Росії На XII. зїзді Ком. Партії України (КПбУ), в своїм звіті про діяльність ЦКонтр. Комісії, К. Сухомлин докладно оповів про чистку в партії. І при цім мимоволі відслонив жахливий образ партії та повного занепаду в ній дисципліни. Отже показується, що партія „проглядїла контрреволюційну роботу націоналістичних елементів на ріжних ділянках господарського та культурного фронту". Самих так званих правих опортуністів і „націонал-ухильників" довелося виключити з партії аж 6,352 люда. Щойно в 1932 р. вичищено в партії понад 11,000, а ось уже по двох роках треба знову чистити. Націоналістичні елементи підкопуються під партію „тихою сапою". Це є ті „знахабнілі націоналісти", які що дня видумують нові методи, якби то шкодити совітському будівництву або партії. В самих лише 4 областях України, на Донеччині, Одещині, Київщині й Вінниччині, чистку пройшли 267,907 товаришів. Виключено з партії 51,317, або 19.3%, переведено до кандидатів 20,682, або 11.1%, переведено до співчуваючих з членами партії 4,163, або 2.-2%, з кандидатів 18,777, або 22.7%. Виключення і перевід до співчуваючих становить 62, 653. Ось скільки з партійної еліти показалося в підозрінні нельояльности, саботажу, підриві совітської влади.

А як працюють ті люди, та еліта? І про це сказав Сухомлін. Отже напр. лише в дніпропетровському Скотоводтресті державі здано на І. XI. м. р. 2,420 штук худоби, а здохли 2,075, прирізано 5,880. Інші втрати 2,629. Разом за системою Уповнаркомрадгоспів на І. XI. здано державі 11,814 штук, а здохли 8,990, прирізано 28,806, інші витрати 15,-962. Навівши ці дані, Сухомлин звертається з патетичним запитом до конгресу: „Я питаюся комуністів, які там сидять: де вони були, що вони робили?"

І це не тільки так з худобою. Напр. так стоїть справа і з товарооборотом. І там стрічаються масові „крадіжки, розтрати", як одна з форм боротьби „клясового ворога".

Задалеко нас би завело, колиб ми захотіли цитувати всі вияви кольосальних занедбань, яких допускаються члени компартії і на які вказав Сухомлин на зїзді. Виходить з його слів, що теперішня совітська бюрократія властиво ще гірше виглядає, ніж та царська, яку так викпив у своїм „Ревізорі" Гоголь, коли то хабарник на хабарнику їхав і хабарником поганяв.

Тількиж тоді йшло про зогнилий царський режім, а тепер — про нову клясу", про „нове совітське будівництво", про „новий світ" і т. п. В чімже річ? В тім самім, що совітський режім, як і колись царський, прогнив. Що дійсних людей у нім майже не лишилося. Що ряди партійної „еліти" наповняють ріжною наволочю, якій залежить лише на власних інтересах, а не на добрі, не кажу вже населення, а навіть того пролетаріяту, про який стільки кричить офіційна большевицька преса.

Правда, ця преса кричить про „клясових ворогів", які нібито проделися в ряди компартії, щоби їй шкодити. Є й такі, але таких мало: всі вороги совлади давно виємігрували, заслані або розстріляні. До партії приймають правовірних комуністів, і коли й вони в правлінні країною не допильнують, то це знак, що самий режім зогнив, що зогнила сама ідея большевизму, що він позбавлений усяких життєвих сил.

Ось яку правду викриває нам нова чистка партії.

Д-Р ЕДВАРД БЕНЕШ

(З приводу 50 літ його життя й 20 літ політичної праці).

Д-р Едвар Бенеш, міністер закордонних справ Чеськословацької Републики, є не тільки визначний політик чеський, але його імя має світове значіння. Тому 20 років почав він свою активну політичну працю як співробітник Т. Г. Масарика. А від р. 1918 є він незмінним міністром закордонних справ Ч. С. Р.

Політична праця Бенеша відома зі сторінок наших українських часописів, але шляхи, якими ішов Бенеш — мало кому є відомі. Тому подамо коротенький огляд його життя і праці.

Народився Е. Бенеш 28 травня 1884. р. в Кожланах в західній Чехії. Його батько був малоземельний селянин, мав 8 душ дітей і всім дав принаймні середню освіту. Два старші брати Бенеша учителювали. Старанням одного з них, Войтеха Бенеша, закінчив Едвард Бенеш середню школу в Празі і вступив на фільософський факультет Карлового університету, де студіював фільософію й фільольогію, а далі через рік виїхав до Парижа. Тут він був слухачем правничого факультету Діжонського університету, але відвідував лекції на Сорбоні, де студіював головно політичні науки і соціольогію. Живучи у Франції, він не тільки пильно студіює, але пильно стежить культурне, політичне і соціяльне життя західньої Европи і своїми спостереженями ділиться з чеським читачем, бо за час своїх студій Бенеш написав понад 200 статей до чеських часописів з ріжних ділянок життя Европи. В 1906 р. він дістав докторат прав у Діжонському університеті за тему „Австрійська проблема й чеське питання".

Ще на гімназіяльній лавці Бенеш почав заробляти, щоб вже підчас студій у високій школі цілком стати на власні ноги. Він головно жив зі своєї журналістичної праці.

Потім короткий час Бенеш студіює в Лондоні та два семестри в Берліні, теж головно політичні науки. Повернувшись до Праги, Бенеш продовжує студії в Карловому університеті, одержує докторат фільософії й займає катедру професора народнього господарства в Торговельній Академії та Техніці.

В той час проф. Т. Г. Масарик мав великий вплив на студентство й взагалі на чеське суспільство і Бенеш стає в ряди Масарикових прихильників і учнів, стає наслідовником Масарикових гуманістичних ідеалів в житті і в політиці. В той час Масарик організував поступову партію реалістів і Бенеш вступає в партію і активно там працює. В 1912 році подає габілітаційну працю з соціольогії „Партійність" і стає доцентом Карлового університету.

Коли в р. 1914 Масарик вирішив використати світову війну для визволення свого народу зпід влади Австро-Угорщини і вирішив виїхати за кордон, то звірив своє таємство і Бенешові. Бенеш не тільки дав згоду активно працювати в Празі в таємному товаристві, яке пізніше названо „Мафія", але дав Масарикови кілька тисяч корон для визвольної боротьби. Це було придане Бенешової дружини, пні Гани. Бенеш став на чолі „Мафії". Філії цього товариства були розкидані по всій Чехії. Бенеш в р. 1915 аж двічі приїздив з Праги до Масарика в Женеву в політичних справах, та завжди налагоджував звязки „Мафії" з закордоном. Масарик вірив у великі організаційні здібности Бенеша, в його рішення боротися до останнього кінця, а солідна підготовка та широкий світогляд Бенеша були запорукою, що в Бенеші Масарик знайшов найліпшого відповідального співпрацьовника й тому радив йому виїхати за кордон для помочи Масарикови.

В Празі почались арешти політичних чеських діячів, і Бенешеви теж загрожував арешт, що булоб дуже зле для „Мафії". Тоді Бенеш вирішив тайно покинути Прагу. Він передав справи „Мафії" д-рови Шамалови (тепер д-р Шамал є канцлером президента Масарика), а сам виїхав з небезпекою для життя за кордон. В Аші, на кордоні Баварії, був лікарем його товариш з університету, д-р Амерлінг, який перевіз Бенеша в одязі вояка через кордон, а відтіль Бенеш переїхав до Женеви, де на нього ждав Масарик.

Алеж якуж величезну надлюдську працю виконав Бенеш для осягнення щастя свого народу!

Поселився в Парижі, замешкав у бідній части міста на пятому поверсі, обідав за 1½ франка, а працював від 12 до 16 годин денно.

Працює як публіцист, виготовляє меморандуми, постійно має звязки з визначними політиками Европи, переконує їх словом і документами в конечности розбиття Австро-Угорщини, в конечности створення самостійної незалежної чехословацької републики. Багато разів приходилося після розговорів з визначними політиками вже за одну ніч виготовити меморандум, узброєний новими доказами, і розбивати всі ті несподівано предложені завваги, щоб знову переконувати в конечности повстання чехословацької держави. Силу меморандумів, документів, величезну скількість розговорів, авдієнцій перевів за цей час Бенеш, щоби його вітчина стала вкінці незалежною державою. Дуже помогло йому і знання чужих мов, бо Бенеш, крім чеської та німецької, перфектно володіє писемно і устно англійською, французькою, італійською і російською. Розуміє всі европейські мови.

Д-р Бенеш упертою працею досягнув, що Чеськословацька Національна Рада за кордоном була визнана за тимчасову владу майбутньої чеськословацької держави. Ч. Н. Р. була в такому складі: Т. Г. Масарик, президент; д-р Е. Бенеш, міністер закордонних справ і міністер внутрішних справ; генерал Мілан Штефанек (Словак), міністер військовий.

Спільна праця Масарика, Бенеша й усіх тих, хто їм помагав, закінчилась успіхом, а на фронті сміло воювали чеськословацькі легіонери. Повстала незалежна чеськословацька республика. На мировій конференції в 1918 році треба було теж багато працювати, щоби були певно означені кордони нової держави. Це д-р Бенеш спричинив, що Чехословаччина має тепер такий терен. Визначні европейські політики за цей час близько пізнали працездатність д-ра Бенеша, його талановитість, модерні методи праці в політиці й оцінили його як визначного світового значіння політика.

Д-р Бенеш займає тепер поважне місце в Союзі Націй. Він є головою Конференції Праці. Він створив „Малу Доходу", він відграє поважну ролю в Конференції роззброєння, а з ним постійно мають наради всі визначні світові політики, І тепер Бенеш мабуть працює неменше як 12—16 годин денно, бо крім його політичної практичної діяльности мусимо відзначити і його наукову працю, бо він від 1906 до 1934 року написав понад 40 наукових солідних праць, а також працює і як публіцист.

У своїх наукових працях, де йому приходилося торкатись українського питання або взагалі Українців, Бенеш завжди трактує Українців як окремий славянський нарід, завше називає Українцями, (що не завше роблять інші учені діячі). Хоч може Бенеш і не вірить, що ми скоро збудуємо собі незалежну державу, проте він не тільки ставиться до Українців льояльно, але українська еміграція в Чехословаччині має головно підтримку, матеріяльну і моральну, на своє існування і на культурну працю від міністерства закордонних справ Ч. С. Р., а без згоди міністра цього безумовно не булоб. Підчас останньої своєї поїздки на Підкарпаття Бенеш підкреслив, що кожний нарід, і малий, своєю свідомою позитивною працею може стати великим, та що від свідомости самого народу залежить його розвиток культурний, а від упертої праці цілого народу залежить його щастя. Витяги з його промови були міністерством перекладені на справжню літературну українську мову і видрукувані українським правописом, що доказує, що Бенеш визнає українське походження народу на Підкарпаттю.

Бенеш вийшов з бідної родини селянина. Він лише впертою працею досягнув і народнього й особистого успіху. Його життя та шляхи, яким він ішов, можуть послужити добрим прикладом і нашим молодим майбутнім політикам, які підготовляються для будівлі своєї незалежної держави.

Г. О.

Н. К.

ГАЙДАМАКА КОСМАТИЙ.

(Історичне оповідання).

2)

Умістивши Фатьму в хуторі Крутифіста, Ширин-Аділь поїхав до Січи на ріці Підпільній щоби ще побалакати з отаманом. З Січи поїхав аж до Кізикермени, де пробрався на той бік Дніпра. За Перекопом пустився в кримські лісисті гори. Ще коли виїздив з Криму в товаристві Фатьми, звістив опришків Хаджі-Оглу, що хоче балакати з ним. Тепер опришок ставився на означене місце. Ширин-Аділь без жадного вступу сказав, нащо йому Хаджі-Оглу потрібний:

— Жидівський муфті (рабін) в Чуфут-Кале має гарну доньку; я хотів би дістати її до мого гарему…

— Вхопити її і приставити до вас? — спитав опришок.

— Так. Та не зараз. Бо се треба зробити так, щоби ніхто не годен був вгадати, що вона у мене. Як би муфті довідався, то я мав би великі клопоти і мусів би дівку віддати батькови.

— Я приставлю вам дівку так, що ніхто не підгляне і не доміркується, до кого вона пішла. Тільки скажіть мені, коли се зробити і за яку ціну…

— Боїшся, що замало дістанеш від мене?! Чи ти хоч раз міг сказати, міг подумати, що у мене заробив замало?

— Про ціну не хочу балакати з вами, бо ви справді ніколи не скривдили мене. Лише скажіть мені, коли і куди спрятати її?

— Коли вчуєш, що хан скликав до себе начальників наших родів на нараду до себе, пришли на той день до Бахчисараю якого розумного і вірного з твоїх людей. Тоді перекажу ним все те, що тобі треба буде знати.

— Добре. Пришлю Гасана.

— Я його ще не знаю. З незнакомими боюся балакати про такі річи.

— Ті з моїх людей, чи з моїх спільників, на котрих можна покладатися, носять на грудях талізман. На сім талізмані вишите „ХО".

— Гадаю, що найліпше було би зробити так. Твому післанцеви скажу, коли я, будьтоби в переїзді крізь Чуфут-Кале задержуся на ніч у того Жида. Ти в ночи наскочиш на його хату і вхопиш дівку. Я зараз по твоїм нападі виїду з Чуфут-Кале. По дорозі дівку передаш мені. Я її добре сховаю. Я піду направо, ти наліво. Люди будуть гадати, що дівку повезли далі опришки. Може й піде погоня. Очевидно, лиш за тобою. Ніхто й не подумає, що дівка зі мною.

— Добре. До Бахчи-Сараю вишлю Гасана. Ним перекажете мені, коли маю ставитися, і де з вами зійтися.

— Аділь-шах відїхав. Другого дня по його відїзді до Хаджі-Оглу прийшов післанець від кафинського збірщика податків на султана, Грека Подрадопуло. Жінка сего Грека з донькою Астрою вертались до Кафи грецьким кораблем. Буря загнала корабель в Балаклаву.

— Себто в руки Аділь-шаха? — перебив опришок.

— Неначе сам пророк післав Аділеви таку багату добичу.

— Подрадопуло, як ще не викупив, то викупить, — сказав Хаджі-Оглу. — Той Грек не бідний. Він не лиш одідиче землю Кафи, а і вже море. Аділь-шах добре обловиться.

— Мій пан вже викупив жінку з невільників. Доньки не викупив, бо Аділь не хоче віддати Астру за ніякі гроші.

— Її добре буде в Аділя, — сказав Хаджі-Оглу, вже доміркуючися, чого сей слуга Грека прийшов.

— Мій пан не думає лишити Астру… в руках Татарина. Як годі за гроші, то можна би силою. Саме того прислав мене до вас. Хотів би, очевидно за добрі гроші, вашими руками не лиш відбити від Аділь-шаха свою доньку, а ще болючо пімститися.

— Як пімститися? Вбити його? На се я не піду.

—Не вбити. Взяти гарем Аділя і його самого. Нехай викупить свій гарем і себе самого.

Хаджі - Оглу призадумався, хвилю обмірковуючи ріжні пляни. Обмірковував, як би то першу роботу в користь Аділя проти Жида погодити з другою роботою проти Аділя в користь Грека. Додумався до того, що обі роботи не противні собі, та що його совість буде чиста, як виконає бажання обох. Обовязуючися викрасти для Аділя Жидівочку, Хаджі-Оглу чейже не зобовязався не викрасти від Аділя Гречинку, або його самого для Грека.

— Добре! — сказав до післанця. — За пару днів звіщу твого пана: або, що вже маю його доньку, може й Аділя з цілим його гаремом, або чи коли і як в сій справі зроблю.

Післанець Потрадопула відійшов. Опришок став обмірковувати ріжні пляни виконання обох поручень. Обмірковуючи їх прийшов до такої конечної думки, що був би дурний, як би Жидівочку викрав для когось, не для себе, і як би Гречинку викрав для її батька не для себе. За одну і за другу дівчину дістав би в Стамбулі більше як се, що за них дали би ті, що наймають його.

Хаджі-Оглу покликав до себе Гасана, найліпшого між своїми звідунами. Оповів йому, з чим були тут Аділь-шах і післанець Потрадопула.

— Як Жидівочка в Чуфун-Кале справді гарна, то гадаю, що розуміше було би взяти її для нас, щоби потім продати в Стамбулі.

— Ми хіба дурні були би брати якесь відступне від якогось Аділь-шаха, коли могли би взяти повну ціну від богача більшого. Грек тому хоче, що би ми, кромі його доньки взяли з Балаклави цілий гарем Аділя і його самого, щоби окупом відбити собі те, що вже заплатив за свою жінку з челяддю, і що нам заплатив би за нашу роботу. Я гадаю, що ми більше заробили би, як окуп за Аділя з його гаремом возьмемо собі, і як Гречинку продамо на стамбульським торзі.

— Така й моя гадка, — сказав отаман опришків.

— Добре було би від обох взяти грубі гроші завдатку, — додав Гасан. — Ті завдатки побільшать наш зарібок. Бо зробленої для них здобичі не дамо їм, завдатків, міркую, хіба не звернемо.

(Далі буде).

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ.

Бриджпорт, Конн. — До жертводавців, поміщених у 138 числі „Свободи", додати: І. Кушляк $1.

Пані (до молочаря): Як то може бути, що на вашому молоці нема нітрохи сметанки?

Молочар: Бачать, пані, наливаємо пляшки так повно, що вже нема місця на сметанку.

МЕМОРІЯЛ У СПРАВІ ГОЛОДУ НА УКРАЇНІ

НА ДНЯХ ПОЯВИТЬСЯ ДРУКОМ БРОШУРА, В ЯКІЙ БУДЕ ПОМІЩЕНИЙ МЕМОРІЯЛ "ОБЄДНАННЯ", ВИСЛАНИЙ ДО ВАШИНҐТОНУ В СПРАВІ ГОЛОДУ НА УКРАЇНІ ПІД СОВІТАМИ ВРАЗ З РЕЗОЛЮЦІЄЮ, ВНЕСЕНОЮ В АМЕРИКАНСЬКІМ КОНҐРЕСІ В СПРАВІ ТОГО ГОЛОДУ.

ОСОБИ ЧИ ОРГАНІЗАЦІЇ, ЯКІ БАЖАЛИБ ВИКОРИСТАТИ ОТСЕЙ МЕМОРІЯЛ ДЛЯ ОСВІДОМЛЕННЯ АМЕРИКАНСЬКОГО ГРОМАДЯНСТВА В СПРАВІ ПОЛОЖЕННЯ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ ПІД СОВІТАМИ, ЗВОЛЯТЬ ЗГОЛОСИТИСЯ НЕГАЙНО З ЗАМОВЛЕННЯМ ТОЇ БРОШУРИ, БО НАКЛАД ЇЇ ДУЖЕ ОБМЕЖЕНИЙ. ЦІНА ЗА ПРИМІРНИК ВИНОСИТЬ 25 ЦЕНТІВ. ЗВЕРТАТИСЯ НА АДРЕСУ:

SVOBODA

83 GRAND STREET JERSEY CITY, N. J.

З ЮВИЛЕЙНОЇ КАМПАНІЇ У. Н. СОЮЗА.

БОСТОН, МАСС.

Ювилейне свято.

Заходами 238 і 374 відділу У. Н. Союза відбулося дня 2. червня свято 40-літнього ювилею У. Н. Союза. Церковна галя була битком набита членами віддилів та патріотичною громадою.

Концерт розпочався піснею „Боже великий", відспіваною хором під проводом о. Желіхівського. Потім підписаний як голова святочного комітету пояснив ціль свята та переповів початки заложення У. Н. Союза. Опісля хор відспівав вязанку пісень.

Деклямували самі молоді, тут роджені, а то: Розалія Біляк, Олена Довганчук, Марійка й Катерина Улашкевич, Оля Бочко. Деклямації були пристосовані до Союзового свята. Виговір був чисто український.

Народні пісні відограли гр. Зибик Петро на цимбалах, а гром. Г. Гринчук на скрипці. Розвеселили публику головно веселими кусниками. Потім виступив хор з поважним репертуаром, чим підніс високо настрій публики. Святочну промову виголосив о. Королишин з Провіденс, Р. Ай., розповідаючи про тернистий шлях, який перейшов У. Н. Союз, заки прийшов до сили. Він виказав теж, яку велику поміч дав Союз українським робітникам в Америці, як теж Рідному Краєви.

Потім виступив знову хор й молоді наші скрипаки: М. Желіхівський, А. Пащак, Оля Купчик та малий В. Боднар.

Союзовий концерт обєднав Українців усіх напрямків. Були теж гості з Менчестер, Н. Г., Лоренс і Сейлем, стейту Месечусетс і з Провіденс, Р. Ай. Були члени від віддлу У. Р. Союза враз з головним радним, гром. Грудзінським.

По концерті відбулася святочна вечера, а по ній забава з танцями. Все те випало гарно й гармонійно. Та тепер пора виказати симпатії до У. Н. Союза практичними ділами, себто треба притягати до нашої організації нових членів, а в першу чергу треба Союзовцям вписувати до Союза свої діти. Всі ми повинні піти одною лавою, щоби скріпити наш У. Н. Союз, бо тим скріпляємо українську справу і нашу визвольну боротьбу.

Н. Давискиба.

Свіже.

Купець: Дуже мені прикро, пані, та ви завалялися до свіжо мальованих одвірків. Та як це могло бути, що ви не запримітили напису: „Свіжо мальоване!"?

Пані: Алеж самособою, що я бачила цей напис, та в вас так часто буває написано: „Свіже масло", „Свіжі яйця", що я не вірила й цьому напису.

—о—

— Вже десять літ продаю це чудодійне лікарство, а гості все вдоволені. Я ніколи не чув ніякого нарікання — чваниться продавець чудодійних ліків.

— Нічого дивного — таж мерці мовчать.

ГОЛОСИ ПРЕСИ.

„РУССКІЙ МУЖІЧОК" ТАКОЖ ПРОТИ САМОСТІЙНОСТИ УКРАЇНИ.

В Ню Йорку час від часу виходить цареславна газета „Росія". В останньому числі вона присвятила місця й „украінскаму „вапросу". Стаття досить бліда, але й у купі гною можна знайти „перли". Ось що ми там подибуємо:

„Ми маємо на думці не тільки ставлення освічених кляс російського суспільства, яке ніколи не пробувало навіть у своїй уяві відокремлювати „Малороса" від „Великороса" і вважати одного „чужим", а другого „своїм", а маємо на увазі відношення простих „велікарускіх" мас, які поставилися рішучо неґативно й навіть ворожо до ідей українства".

Коротка память у „Росії". Чи не переповнене все російське законодавство ріжними врізуваннями „Малоросіян" у їх правах, включно до рідної мови? Чи не кидав Столипін „злові" громи й блискавки на адресу „інородцоф", до яких зачисляв і „Малорософ"?

МОСКАЛІ ГНАЛИ УКРАЇНЦІВ ДО СЕБЕ В „МАЛОРОСІЮ".

„Росія" каже, що московські селяни скрізь виступали проти Українців, які приневолені були московською владою емігрувати за межі України в ту Росію, яку будували й Українці своєю кровю. Коли Українці там у Росії висловлювали свої симпатії до українського національно - державницького руху, то московські „народні маси" гукали на них:

„Коли ви хочете тут України розводити, то гоніть на Україну! А коли хочете жити мирно з нами, то цією справою не бідкайтеся!"

Памятаємо добре, як тисячі українських родин у 1917 році верталися з Росії, з Поволжа, з Сибіру, Оренбурщини й т. д., обдертими московськими „братами" до ниточки. Зневаженими, ограбленими, оглумленими й цілковито матеріяльно знищеними верталися наші селяни, після того, як вони тяжким трудом у далекій чужині сяк-так відбудували свій добробут. Мало того. Пізніше й московський „мужичок" потягнувся на Україну з червоним багнетом за „хлєбушкой". І приніс Україні море крови, тисячі недуг і страшний голод.

Спасибі „Росії", що дала нам нагоду все те пригадати.

ДІЙСНА РОБОТА МОСКОВСЬКОЇ ІНТЕЛІҐЕНЦІЇ.

В паризькому місячнику „За незавісімость", що виходить російською мовою стараннями поневолених народностей Росії, знаходимо в статті М. Тростянського таке:

„Російська інтеліґенція завдала народностям, анектованим Росією, більше шкоди, ніж Меншиков, що спустошив Україну, ніж Єрмолов, покоритель Кавказу, чи Муравйов, що вгамував повстання в Польщі, коли їх узяти всіх разом. Вона допомагала моральному знищенню народностей більше ніж усі воєнні стани та виїмкові закони навіть найреакційніших царських урядів".

Отака правдива роля російської інтеліґенції! "Росія" говорить про російського „мужічка", а „За незавісімость" про інтеліґенцію. Про бюрократію та інших вірних наймитів царату вже нема що говорити! Маємо перед собою обєднаний „всеросійський фронт". Та ми ніколи й не сумнівалися, що такий фронт існує, а тому й передбачаємо тяжку й уперту боротьбу зі всеросійською гидрою.

НАЙБІЛЬШИЙ ПОЕТ — ПРИСЛУЖНИКОМ РОСІЙСЬКОГО ІМПЕРІЯЛІЗМУ.

У тійсамій ґазеті „За незавісімость" М. Тростянський говорить про найбільшого російського поета-ідеаліста, Пушкіна, що той у своїй поемі „Полтава" писав:

„,А деж Мазепа? де злодій? Куди втік Юда в переляці?' Російську інтеліґенцію не цікавило те, що той „злодій" був князем римської імперії, одним з найосвіченіших людей цілої Европи, був поетом і музиком, меценатом і оборонцем християнства, й що навіть за кордоном Росії існують храми ним збудовані, де дотепер поминається, його імя як славного християнського лицаря й добродія".

Поет і вся російська інтеліґенція про нього кажуть „злодій", а російська церква анатемувала Мазепу. Отаке правдиве московське обличе. Та маємо ще багато „Малоросів і інших прихильників російської „величі", які під маскою Росії не бачать правдивого її обличча. Чи не хочуть бачити, чи не можуть — це значіння не має, бо їх духова мізерія однакова.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ЙОНҐСТАВН, О.

Ідемо вперед.

Приглядаюся життю громади і приходжу до заключення, що якіб не були перешкоди і розбиття, всетаки ми поступаємо вперед. Праця наша дає позитивні висліди. Це пізнати хоч би по тім, що нас тепер всюди краще знають і шанують. А це не прийшло даром, а є тільки вислідом довгої праці. Наші горожанські клюби роблять свою роботу, а приміром спортові друґу. Ось наш український бейзболовий клюб, який тут зачисляється до найкращих, робить добру прислугу українському імені. Треба тільки нам ще більше давати про себе чути. А це дасться осягнути, коли виступати будемо як зєднана сила. Для закріплення такої ідеї служать в нас і Українські Дні. Такий буде й у нас в Йонґставн у другій половині липня. Вже пороблено до нього приготування, а тепер треба подбати, щоби він випав маніфестаційно, бо це теж розголос для українського імени.

С. М.

РОМ, Н. Й.

Річниця У. Н. Хати.

Дня 3. червня відсвятковано дволітню річницю відкриття У. Н. Хати. Прийшли гості з поблизьких громад. Були теж чужинці, головно Росіяни і Поляки.

Гром. Гадз відкрив свято й подав до відома, що на це свято запрошено з рефератом гром. Січинського, котрий говорив головно до молоді про наше народне життя в Америці й старім краю. Дораджував попирати наші народні організації й змагати до злуки наших сил. Підніс теж заслуги У. Народних Домів, і взивав, щоби їх піддержувати спільними силами і звільняти з довгів.

Співав хор під проводом диригента гром. Н. Рибака. Були теж деклямації й виступи з українськими народними танками.

Гром. М. Павелко говорив про життя нашого Генія Тараса Шевченка, та відспівав пісню до слів Шевченка. Про життя Івана Франка реферував гром. Н. Рибак. А о. Ялечко подякував п. Січинському за відчит і труд.

Програма була дуже багата, бо ще співав хор і були ріжні сольові співи. Співано теж стрілецькі пісні. Кінцеве слово виголосив гром. Гадз. Свято закрито відспіванням національних гимнів: американського й українського.

Другого дня мав п. Січинський лекцію для молоді англійською мовою. Говорив про Україну та нашу історію і завдання української молоді в Америці.

Присутній.

НОВІ УКРАЇНСЬКІ КУЛЬТУРНІ СИЛИ.

З сьогорічного звіту албертійського університету довідуємося, що ряди українських професіоналістів не лише в Алберті, а й у цілій Канаді значно побільшилися. В травню здали свої іспити:

В ділянці медицини д-р В. І. Никифирук і д-р Н. Никифорук.

Проф. вищих шкіл, В. Л. Косташ.

В ділянці агрономії, І. Процьків.

В ділянці прав, И. М. Лазаренко.

В ділянці природознавства В. Одинський дістав диплом M.Sc. за написання наукової тези про „Фосфор і його розміщення на албертійських землях", а Гр. Семенюк отримав диплом ступня M.Sc. за написання наукової тези про „Мікробні паразити, як шкідники пшениці і хемічні складники в землі, які їм сприяють".

В ділянці шпитальної науки — панни Е. Боровська, Г. Тріска, Р. Бук і Ю. О. Варшавська.

Також панна Іванна Ґошко покінчила успішно науковий курс фільософії й отримала ступінь B.A., а панна Е. Смолик отримала ступінь B.Sc. домашньої економії.

Також приємно нам поділитися вісткою, що Нестор Богонос, вельми талановитий, молодий український студент другого року університету, факультету природніх наук отримав надгороду (сколярщіп) з фондації жидівського жіночого товариства в Едмонтоні.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВИ.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

На інвалідів.

У гром. Квітніцьких відбувалися хрестини їх дочки Єлисавети, а запрошені гості, забавляючися, не забули також і про Рідний Край, та зложили $4 на інвалідів. Жертву зложили такі громадяни: по 1: С. Квітніцький і Г. Волічинський; по 50 ц.: П. Камінський, С. Окопний, Л. Кузьма і М. Волічинська. Гроші переслано через Обєднання.

Г. Волічинський.

Старий Борух хотів оженити сина. — Алеж тату, сказав син — таж вона кульгає на ногу! — Таж ти береш собі її за жінку, а не за післанця. — Одначе вона сліпа на одно око. — Буде бачити твої гріхи лише на половину. — Тай має горб. — Вас гайт „горб"? Щож то, не має мати ні одної хиби?! Таж вона не ангел!

—о—

Зітхання.

Засуджений, що має бути покараний смертю в понеділок, перелистовує календар і зітхаючи каже: „А хай це не знаю що! Цей тиждень погано зачинається для мене!"

НОВИЙ ТЕАТРАЛЬНИЙ РЕПЕРТУАР

ЧУДО СВ. НИКОЛАЯ, написав В. Левицький. Драматична картина на три дії, після апокрифів. Для старших. 12 осіб ...... 20 ц.
МАТИ, драма з народнього життя на 4 дії, І. Я. Луцика. 11 осіб ...... 35 ц.
З ТАМТОГО СВІТА, комедія в трох діях. В. Мартиневича. 15 осіб ...... 45 ц.
ЗМІЙКА, В. Ришкова, комедія на 4 дії. 9 осіб ...... 50 ц.
МОТРЯ, нісценізація історичної повісти Б. Лепкого на 5 картин, осіб 21 ...... 35 ц.
КНЯГИНЯ КАПУЧІДЗЕ, фарс на 3 дії. А. Моллер. 10 осіб 45 ц.
ВЕЧІР НА ХУТОРІ, або **Василь та Галя.** Песа на 1 дію. 4 осіб ...... 20 ц.
ШВЕЦЬ ЖЕРДКА, або **Барон на Літниську.** Комедія в 3-ох діях. 12 осіб ...... 45 ц.
ДЛЯ БЛИЖНІХ, драма на 4 дії, Я. Косовського, 13 осіб 30 ц.
СОТНИКІВНА, песа в 5 діях, з історичної повісти Богдана Лепкого. „Сотниківна" перероблена для сцени Олексою Скалозубом, 15 осіб ...... 40 ц.
ЗРАДА, історична драма на 3 дії з часів гетьмана Мазепи, 8 осіб ...... 35 ц.
ВОЄННА ЗАВЕРУХА, траґікомедія на 4 дії зі співами, 6 осіб ...... 25 ц.
ДВА ДОМИКИ Й ОДНА ФІРТКА, комедія в 1 дії, Л. Лотоцького, 8 осіб ...... 15 ц.
ЧОРТЕНЯ, комедія в 3 діях для аматорських гуртків, Й. Ярославич, 6 жен. 5 муж. (Чортеня написане в цей спосіб, що можна його грати як хто хоче, в 1-ній або в 3-ох діях) ...... 30 ц.
МАРКО СПОТИКАЙЛО, комедія на 4 дії, написав П. Франко, 10 осіб ...... 35 ц.
ВЕРТЕП, песа на три дії, М. Підгірянка ...... 25 ц.
ЛЮБОВНІ ПРИГОДИ, комедія на 2 дії, Ост. Цюка, 5 осіб 15 ц.
НОВІТНІ ЧОРТИ, комедія в чотирох діях, написав А. Данко. Осіб 16 ...... 35 ц.
СРУЛЬ НАТЯГАЙЛО, написав А. Данко, комедія в двох діях, 7 осіб ...... 25 ц.

Замовлення слати до:

"SVOBODA,"

81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J.

НА БІЖУЧІ ТЕМИ.

БОРОТЬБА ПРОТИ ЗАБОБОНУ.

Перед рільничим комітетом сенату ставав оноді один високий урядник на переслухання, яке мало переконати цей комітет, чи він має заявитися за затвердження його на цьому становищі. Допити в більшости обертались довкола питання, чи урядник є консерватист, чи радикал. Урядник настоював на це, що він консерватист, і йому вдалося про це переконати.

В Америці, видно, ще покутує переконання, що консервативний чоловік більше варта, як неконсервативний. Так, як у деяких краях Европи навпаки вірять, що консерватист нічого не варта, а людина, щоби мати вартість, мусить бути поступова, чи радикальна, чи щось у тому роді.

Досвід людства не оправдує ні одного ні другого погляду. Не можна сказати, щоб лише консервативни були добродіями людства, і не можна сказати, що тільки вороги консерватизму є добродіями людства. Такі думки це чисто політичні забобони, піддержувані тими, яким з ними вигідно.

ПОТРЕБА ВИХОВАННЯ ПУБЛИКИ.

Пишуть американські ґазети співчуваючо про заклики деяких акторів до театральної публики відкликатися активно на гру акторів. Пишуть ґазети редакційні статті з закликами до публики давати активне вираз своїм почуванням та свому осудови, чи прихильному чи неприхильному. І актор і редактори звертають публиці увагу, що того роду активний відгук на гру актора це активна співпраця публики з актором для успіху забавлення публики.

Коли такої співпраці публики театру треба для успіху акторської праці, то скільки більше її треба для успіху діяльности політичних і запомогових організацій.

ГОЛОВНИЙ УРЯД У. Н. СОЮЗА.

ГОЛОВНИЙ ПРЕДСІДНИК:
МИКОЛА МУРАШКО,
81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ЗАСТУПНИК ГОЛ. ПРЕДСІДНИКА:
Інж. ВОЛОДИМИР МАЛЄВИЧ,
344 Becks Run Road, Pittsburgh, Pa.

ЗАСТУПНИЦЯ ГОЛ. ПРЕДСІДНИКА:
МАРІЯ РОЗОМІЛО,
2515 Professor St., Cleveland, Ohio.

ГОЛОВНИЙ РЕКОРД. СЕКРЕТАР:
ДМИТРО ГАЛИЧИН,
81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ГОЛОВНИ ФІНАНС. СЕКРЕТАР І КАСІЄР:
РОМАН СЛОБОДЯН,
81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

КОНТРОЛЬНА КОМІСІЯ:
ОМАР Е. МАЛИЦЬКИЙ,
8214 Snow Road, . Cleveland, Ohio
ДМИТРО КАПІТУЛА,
102 W. Blaine Street, McAdoo, Pa.
АНТІН ПАШУК,
5342 Willow Avenue, Philadelphia, Pa.

ЗАВІДАТЕЛЬ СВОБОДИ:
ПЕТРО МАЦІЙОВСЬКИЙ,
81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

РАДНІ:
СТЕФАН СЛОБОДЯН,
4323 N. 16th St., Philadelphia, Pa.
ГРИГОРІЙ ЄВУСЯК,
77 Morris Street, Jersey City, N. J.
ТАРАС ШПИКУЛА,
2229 W. Rice Street, Chicago, Ill.
ІВАН ЛИСАК,
163 Myrtle Avenue, Irvington, N. J.
ІВАН ВАВЕРЧАК,
780 State Street, Perth Amboy, N. J.
АЛЕКСІЙ ШАРШОНЬ,
226 S. Franklin Street, Shamokin, Pa.
МИКОЛА БУСЬКО,
9114 Fuller Avenue, Cleveland, Ohio
ІЛІЯ ГУЗАР,
532 E. 18th Street, New York City.
АННА БОЙВКА,
Box 126, Mahanoy Plane, Pa.
ОЛЕНА ПРИДУН,
187 Clifton Avenue, Ansonia, Conn.

Головна канцелярія У. Н. Союза знаходиться у власнім домі під числом 81-83 Grand St., Jersey City, N. J.
Telephone: Montgomery 5-1838.

Здибалися два товариші, привиталися, як звичайно, потім один питається:

— А як тобі жиється?

— Погано, я в довгах по шию. А як ти?

— Мені добре жиється. Купую собі коня!

— Але йди!?

— Купую, одначе на дека.

МОЛИТОВНИКИ.

АНГЕЛ ХРАНИТЕЛЬ в білій кавчуковій оправі з образцем по середині $1.50
АНГЕЛ ХРАНИТЕЛЬ в мягкій шкіряній оправі 1.85
АНГЕЛ ХРАНИТЕЛЬ в гарній полотняній оправі 1.00
ВІРУЮ, новий український молитовник в чорній полотняній оправі .75
ВІНОЧОК в шкіряній оправі. (Цей молитовник є малого формату для дітей) ...... .80
ВІНОЧОК в білій кавчуковій оправі з образцем по середині. (Цей молитовник є малого формату для дітей) ...... .90
ГОСТИНЕЦЬ в полотняній оправі 1.50
ПОМИЛУЙ НАС БОЖЕ, в білій кавчуковій оправі з образцем по середині 1.50
ПОМИЛУЙ НАС БОЖЕ, в чорній шкіряній мягкій оправі 1.85

Повищі молитовники є друковані звичайним друком, не церковним.

Замовлення разом з належитістю слати на адресу:

"SVOBODA,"

81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J.

ВРАЖІННЯ З ВИСТАВИ.

Від 26-го травня до 1-го червня відбувалася в Празі виставa сільсько-господарських виробів, машин і інших знарядів, потрібних у господарстві. Виставу відвідала , велика скількість чехословацьких громадян, а також і чужинців. Денно приходили тут сотки тисяч народу. Одні — подивитися та потішитися здобутками, які осягла ця працьовита та практична країна у галузі сільського господарства. Інші — мали бажання закупити нові удосконалені вироби техніки, так потрібні для сучасного модерного господарства. Коли перші верталися з вистави задоволені з того, що бачили, то другі верталися з порожніми руками. Річі добрі, потрібні й недорогі, а купити нема за що. Кріза. Цим словом почалася вистава, ним вона й закінчилася.

А подивитися було на що. Величезна галя, заповнена зразками збіжа, переважно пшениці. Пшениця в китицях, в сніпках, з довчим і коротким усом. Перед кількома роками були ці колоски на половину менші, а тепер — неначе китяги кукурузи. Тут же стоять деревляні полумиски з зерном. Справжнє золото. Лежать ряди булок, які чим далі, то все більші й більші. Землі не прибуває, а булки ростуть. І це тве господар завдячує не лише своїй пильності та знанню, але й цілій низці гноїв, млинків, плужків, тракторів, сіялок, віялок і т. п., що також тут неподалеко виставлені.

Далі йдуть виставові стайні з птицею та худобою домашнього хову. Голуби як галицькі качки, качки — як гуси. Крілик дорівнює доброму псови. А воли... Майже на кожному з них стоїть вже тавро: закуплено Прохазкою або іншим реставратором. Від коней очей не можна відірвати. І таку гарну, розумну тварину „витискає" мотор.

Скрізь повно народу. Обдивляються, дехто щось записує. Між публикою попадаються меткі, звинні, знайомі облича. Це бувші вихованці Подєбрадської Академії, дипльомовані інжиніри — тепер торговельні агенти та комісіонери промислових фірм. Вони пропонують свій крам. Демонструють машини та прилади. На всі лади їх розхвалюють. Заохочують. Переконують, і то так переконують, що аж жаль бере, що не можеш купити машину, що „сама пере", або моторового млинка. Розпитую, як іде справа. — Погано, й то дуже погано. Ще такого ґешефту не пригадую, каже захриплий полковник-інжинір. Горло пересохло, уста потріскали, а покупця чорт-ма. Годинами він тут стоїть і слухає, головою киває на знак згоди, а купити — так ні. Того року було ліпше. Тоді цього дрантя продав з десяток. Пару тисяч перепало до кишені. А тепер — ані руш.

— Чи всім нашим іде так зле? питаюся.—Ну, цього не можна сказати. Он там у куті наші хлопці продають ріжний дрібязок і їм щастить.

Хоч і не було часу, розшукую щасливців. В павільоні, під одним дахом з волами застаю громадку людей переважно молодиць „кнедлікового" вигляду. Видно, справді остохортіла їм підлога, що з такою увагою слідкують як її натирає вже мабуть пораз сотий наш інжинір-винахідник приладом, що „сам миє". Другі два підручні інжиніри допомагають свойому шефови: заболочують витерте начисто місце, до щітки прикручують ґуму й навпаки, а, головне, приговорюють. Дехто з молодиць справді не видержує й купує. Більшість же обіцює це зробити завтра. З однаковою усмішкою дякують інжиніри і сьогоднішнім, і „завтрішнім" покупцям.

Вже на вулиці зустрічаю краяна, також бизнесмена, що продає черешні. Прошу чвертку. Відмовляєтеся. Каже, що такого краму своїм не продає. Придивляюся, справді черешні не викликають великого довіря: зелені, дрібні, привялі. — А чужі купують?—питаюсь.— Та де там купують... Насилу випросив пів кіля. Шпачки мали втіху. Видно, наші інжиніри ще не цілком перенялися своїм фахом, і через це ще не усвідомили собі якслід принціпу — ґешефт, є ґешефт.

Вистава цікавила мене головним чином тому, що там я сподівався знайти відділ нашого Підкарпаття. Не трудно було й розшукати. Міститься він у головній виставовій салі, в центрі, недалеко статуї президента. Яка величезна ріжниця! Там модерна техніка: мотори, трактори, тут — ручна праця: полумиски, збани, забавки й інші деревляні вироби. Рядом — вишивки, плетянки, килими. Цілком інший світ. Часи з 150—200 років тому. Хіба оцей ткацький станок, або отой чотирогранний патик, на якому так докладно „виписані" усі овечки, або ґелєтки бриндзі, не говорять за це?-

Тихо тут по святочному. Людей мало. Здається, приходять вони сюди лише, щоб відпочити від галасу, що панує навкруги. Розглядають гуцульські вироби. Подивляють їх красу. Хвалять вишивки, а на килими — так пані просто налітають.

Тут же виставлена одна річ, яка є виключною характеристичною власністю Підкарпаття, і яка дійсно заслуговує на те, щоб її тут в столиці республики показати культурному світови. Це — „мовний хаос", пан краю. А виглядає він так: без усякого порядку валяються то тут, то там книжки по ріжним галузям життя на Підкарпатті у мовах—українській, мадярській, словацькій, чеській, русскій, русинській, руснацькій, здешній, тутешній і т. д. З дашком і без дашка. З „ять", з „йорчиком" і без цих історичних ознак рускости краю. Можна подумати, що до скількости мов та національностей Підкарпаття старається за всяку ціну перегнати Одесу. Не знаю, як був поплатний цей предмет на виставі. Але напевно знаю, що на Підкарпаттю на „мовному хаосі" роблять добрий інтерес не тільки окремі одиниці, чи гуртки, але й цілі партії.

Всеж таки залишив я Підкарпатський відділ з легкою душею. І з того, що я тут побачив, видно, що Підкарпаття стає вже на власні ноги. Мало того, воно старається тепер надолужити „пропащий" час і наздігнати своїх більше культурних сусідів.

Д. М-ч.

Подорожник попався в полон людоїдів. Хотіли його зїсти, та його сподобала собі ватажкова жінка. Забрала його до шатра. Надійшов ватажок. Жінка сховала білого чоловіка до скрині. Чоловік побачив у скрині замкненого подорожника й питається жінки:

— Що тут робить білий чоловік?!

— Нічого. Я його сховала до нашої спіжарні, — відповіла жінка.

———o———

Подорожний стоїть непорадно перед гостинницею в маленькому провінціональному містечку. Поклав перед себе клунок на землі й боїться, щоби хто не вкрав йому. Надійшов хлопець.

— Хлопчику, маєш тут гроші, купи дві пари ковбасок. Одну зїдж собі, другу принеси мені.

За хвилину виходить хлопчисько з гостинниці й заїдає по дорозі смачно ковбаску. Віддає подорожному половину грошей та каже:

— Прошу, я віддаю вам половину грошей, бо в гостинниці мали всього лише одну ковбаску.

———o———

Два світи.

Пан ловить у темному коридорі гарну наймичку та цілує її.

— Йой, що пан роблять! — боронить дівчина. — Які пан фальшиві! Таж я ще нині рано чула, як пан говорили до пані, що пані для пана є цілим світом!

— Ну так, — відповідає пан — але є два світи: старий і новий!

———o———

ЯК ДАВНО ПИЛИ.

У німецькій хроніці записано, що в 1539. і 1540. році вино дуже зародило. Тоді то люди так дуже пили, що до посту померли від вина 400 осіб. А вже від малої чаші доброго вина чоловік був пяний.

В тих часах у гайльбронській окрузі навіть священики держали шинки (коршми). Далі хроніка згадує, що три священики за один рік випили 4,800 мір вина. У деяких монастирях при обіді стояли навіть чаші, до половини з вином, щоби нюхати та пробувати, котре вино найліпше та найсильніше.

І жінки пили тоді багато. Міські поліцаї провадили таку жінку через місто з карточкою причепленою на голові: „Пяна Уршуля".

Французький король Генрик IV. не хотів Німкині за жінку, бо як казав: „Же кроаре тужур авоар ен во де він опре моа!" (Мені все здавалося би, що біля мене бочка вина).

В тих часах по містах майже кожного ранку знаходили на вулиці сплячих пяних людей. Нірнберський маґістрат мав навіть спеціяльний візок, яким відвозив пяних до дому. Цісар Карло на збори князів у Реґенсбурзі привіз зі собою 3,000 ведер, а один австрійський архикнязь казав собі вести до обіду 2,000 ведер вина.

Про роскоші їди в середньовічних часах була одноззгідна думка: їли, пили, скільки влізлося. Христини та весілля на княжих дворах і в багатих селян частенько тревали цілі місяці. Пили десять разів стільки, що їли.

Вино в тих часах було дешеве. В 1426. році ведро вина в Віртембергії коштувало 13 крейцарів, а в 1484. році можна було міру вина купити за одно яйце. В приповідку ввійшло навіть, що в році 1539. бочка представляла більшу вартість ніж вино, що було в ній. І треба було випити двічі, щоби заплатити сотика. В деяких місцевостях мулярі розробляли заправу вином замісць водою.

Кажуть, що цар Петро Великий казав у прилюдних бібліотеках давати горівку, щоби притягати читачів.

У 16-моу столітті в тібінґенському університеті студенти дуже пили. А як їм хотіли заборонити, вони йшли до сусіднього міста, нібито купити паперу, й там добре напивалися.

Бизнес аж до смерти.

Батько-купець пішов зі сином у гори. Батько паде в пропасть зі скелі та кричить до сина:

— Завтра дай оголошення до ґазет: „Наслідком трагічної смерти власника крамниці — дешева випродаж!

PRESS REPORTS ON UKRAINE AND UKRAINIANS.

SEEKS JUSTICE FOR UKRAINIANS.

Congress Resolution Describes Starvation by Soviet.

Washington, June 11.—The following resolution has been introduced into the House of Representatives by Congressman Fish and referred to the Committee of Foreign Affairs.

(Resolution has already appeared in a previous issue of the "Svobode".—Editor).

(The Brooklyn Tablet, June 16, 1934).

———:———

RED ARMY BENEVOLENCE.

Jersey City, N. J.: Red Army Admirer jumps on The News editorial about the Soviets' loss of land, and says the Red Army is maintained only for the purpose of protecting the Russian people against invasion. Well, then, who starved 5,000,000 inhabitants of the Ukraine to death in the Winter of 1932-33? The Red Army. It looks like 100 per cent. land grabbing to me, a Ukrainian. The Red Army is nothing but an army of rats who deserve extermination.

Theodore Lutwiniak.

(Daily News, New York City, June 18, 1934).

НЕЗАГНУЗДАНИЙ ТАРЗАН.

(12)

Тарзан зломив своєю вагою опір Шіти. Обоє вони зчіпилися в боротьбі на землі. Лезо гострого ножа впірнуло в бік звірини. Шіта порвалася стати на ноги, але впала знову. Перед Тарзаном лежав мертвий його противник-звір.

Малполюдина, як звичайно, наступила своєю ногою на звірячий труп і з грудей своїх видала могутній крик перемоги. Як грім розлягся по джунґлях цей крик, яким великани малпи-самці завжди відзначають свою перемогу.

Покінчивши з пантерою й звільнивши від неї своє леговище, Тарзан забрався до нього й приляг там відпочивати. В його уяві стелилася далека й тяжка дорога ріжних авантур та пригод, що чекали його у джунґлях.

Тарзан побачив, що дощ цілковито змив сліди червоних. Тепер йому треба було далі керуватися своїм інстинктом та ріжними спостереженнями, відгадуючи напрям, яким могли би піти червоні. Відпочивши добре, він рушив у дорогу.